

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ СУСПІЛЬНИХ НАУК
Кафедра політології і державного управління

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан факультету суспільних наук

/ проф. Остапець Ю.О./

«17» *сервня* 2022 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

СОЦІАЛЬНА І ГУМАНІТАРНА ПОЛІТИКА

Рівень вищої освіти	другий (магістерський)
Галузь знань	28 Публічне управління та адміністрування
Спеціальність	281 Публічне управління та адміністрування
Освітня програма	Державна служба
Статус дисципліни	вибіркова
Мова навчання	українська

Робоча програма навчальної дисципліни «Соціальна і гуманітарна політика» для здобувачів вищої освіти галузі знань 28 Публічне управління та адміністрування спеціальності 281 Публічне управління та адміністрування освітньої програми «Державна служба».

Розробник: *Кумар Ганна Василівна*, кандидат наук з державного управління, доцент кафедри політології і державного управління ФСН.

Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри політології і державного управління

Протокол № 13 від «16» червня 2022 р.

Завідувач кафедри Ключкович А.Ю.

Схвалено науково-методичною комісією факультету суспільних наук

Протокол № 08 від «07» червня 2022 р.

Голова науково-методичної комісії Попадич О.О.

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів ЄКТС – 4,0	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин – 120	1-ий	1-ий
Кількість модулів – 2	Семестр:	
Тижневих годин: для денної форми навчання: 2,8 аудиторних – 48 самостійної роботи студента – 72	1-ий	2-ий
	Лекції:	
	28	10
	Практичні (семінарські):	
	20	4
Вид підсумкового контролю: залік	Лабораторні:	
	-	-
Форма підсумкового контролю: усна	Самостійна робота:	
	72	106

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни *«Соціальна і гуманітарна політика»* є сприяти формуванню кваліфікованих управлінців, здатних правильно орієнтуватися в соціальному і гуманітарному просторі; ознайомлення з соціальними процесами в умовах трансформації суспільства в Україні; основними напрямками соціальної і гуманітарної політики в державі; надання теоретичних та практичних знання щодо управління та поглибленому вивченні сутності, змісту соціальної і гуманітарної політики, його суб'єктів і об'єктів, видів, форм і особливостей, функцій, методів, технологій.

Відповідно до освітньої програми, вивчення дисципліни сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких компетентностей:

1) *інтегральної компетентності* (ІК):

- здатність розв'язувати складні задачі й проблеми у сфері публічного управління та адміністрування та у процесі навчання, що передбачає проведення досліджень та здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог.

2) *загальних компетентностей* (ЗК):

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК-01);
- здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо (ЗК-02);
- здатність розробляти та управляти проектами (ЗК-03);
- здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології (ЗК-05);
- здатність генерувати нові ідеї (креативність) (ЗК-07);
- здатність до сприйняття змін, адаптації до нової ситуації та готовності приймати нестандартні рішення (ЗК-08);
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різноманітних джерел (ЗК-09);
- здатність бути критичним і самокритичним (ЗК-10).

2) *спеціальних (фахові, предметні) компетентностей* (СК):

- здатність налагоджувати соціальну взаємодію, співробітництво, попереджати та розв'язувати конфлікти (СК-01);
- здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери (СК-02);
- здатність організовувати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій, зокрема розробляти заходи щодо впровадження електронного урядування в різних сферах публічного управління та адміністрування (СК-03);
- здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними (СК-05);
- здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, аналітичні довідки, пропозиції, доповіді, надавати експертну оцінку нормативно-правовим актам на різних рівнях публічного управління та адміністрування (СК-07);
- здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях (СК-08);
- здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції (СК-10);
- здатність оперативного вирішувати теоретичні, аналітичні, практичні задачі в багатонаціональному та соціально неоднорідному регіоні (СК-12).

Крім того, вивчення вказаної нормативної навчальної дисципліни дозволить здобувачу вищої освіти у подальшому якісно проводити суспільно-державні консультації в процесі державного управління та при розробці законодавства; формувати власні наукові погляди на проблеми розвитку адміністративно-державного управління в Україні в контексті проведення адміністративної реформи; визначити та пояснити сутність основних теорій адміністративно-державного управління, які сформувались у світі; сформулювати та охарактеризувати основні функції адміністративних органів держави.

3. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до освітньої програми «Державна служба» вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПРН):

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень	ПРН-01
Розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії й проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення.	ПРН-02
Використовувати сучасні статистичні методи, моделі, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач публічного управління та адміністрування.	ПРН-04
Здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проектами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи й технології, міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації управлінських і загально- організаційних структур.	ПРН-06
Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні й екологічні наслідки варіантів рішень.	ПРН-11
Уміти оперативно й ефективно вирішувати теоретичні, аналітичні, практичні задачі в багатонаціональному та соціально неоднорідному регіоні.	ПРН-14

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Соціальна і гуманітарна політика»:

Програмні результати навчання	Шифр ПРН
Знання теоретичних та прикладних засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень	ПРН-01
Уміння розв'язувати складні задачі публічного управління та адміністрування, враховуючи вимоги законодавства, виявляти правові колізії й проблеми, розробляти проекти нормативно-правових актів для їх усунення.	ПРН-02
Уміння використовувати сучасні статистичні методи, моделі, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язання складних задач публічного управління та адміністрування.	ПРН-04
Уміння здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами,	ПРН-06

ризиками, проектами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи й технології, міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації управлінських і загально- організаційних структур.	
Уміння розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні й екологічні наслідки варіантів рішень.	ПРН-11
Уміння оперативно й ефективно вирішувати теоретичні, аналітичні, практичні задачі в багатонаціональному та соціально неоднорідному регіоні.	ПРН-14

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є:

- усний залік;
- виконання індивідуальної роботи студента;
- презентація результатів виконаної індивідуальної роботи студента;
- виступ на семінарських заняттях;
- поточне опитування.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Оцінювання рівня знань студентів проводиться за модульно-рейтинговою системою і включає поточний і підсумковий контроль.

Форми поточного контролю: поточне опитування, виступ на семінарських заняттях, виконання індивідуальної роботи студента; презентація результатів виконаної індивідуальної роботи студента;

Форма модульного контролю: письмова контрольна робота.

Форма підсумкового семестрового контролю: усний залік.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота					Модульна контрольна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	50	100
6	6	6	6	6+15+5		

T1, T2... - теми

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота				Модульна контрольна робота	Сума
T5	T6	T7	T8	50	100
8	8	8	8+15+3		

T1, T2... - теми

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Семінарські заняття(у тому числі, поточне опитування, виступ на семінарських заняттях, участь у обговореннях лекційного матеріалу і дискусіях, самостійна робота студента)	6	18	3	12
Підготовка індивідуального завдання	1	5	1	5
Презентація індивідуального завдання	1	5	1	5
Модульна контрольна робота	1	25	1	25
Разом	9	53	6	47

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи.

Мінімальний поріг для допуску до модульної контрольної роботи становить 10 балів. Модульна контрольна робота складається з трьох запитань описово-аналітичного характеру.

Перше запитання покликане оцінити знання з тематичної проблематики відповідного модулю, яка надавалася на лекціях і обговорювалася на семінарських заняттях. Залежно від обсягу, послідовності викладу і орієнтуванні у тематичному матеріалі, перше запитання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінене у 10 балів.

Друге запитання має на меті оцінити розуміння основних тенденцій розвитку сучасної соціально-гуманітарної політики в країнах Західної та Центрально-Східної Європи та в Україні. Залежно від послідовності викладу і орієнтуванні у тематичному матеріалі, друге запитання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінене у 15 балів.

Третє питання модульної контрольної роботи має творчо-аналітичний характер. Залежно від обґрунтованості аргументів і суб'єктивних висновків студента з визначеної проблематики, третє запитання модульної контрольної роботи максимально може бути оцінене у 25 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю.

Відповідно до «Положення про порядок та методiku проведення семестрових (курсових) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті» (затверджено Наказом Ректора ДВНЗ «УжНУ» № 698/01-17 від 08.05.2015 р.), знання студентів оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) – заслуговує студент, який:

- всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом;
- вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях;
- засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою;
- засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває;
- вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію;
- самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи.

оцінку « добре» (82-89 балів, В) – заслуговує студент, який:

- повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях;
- має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування;
- під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) – заслуговує студент, який:

- в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок;
- вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність;
- опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) – заслуговує студент, який:

- знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії;
- виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок;
- ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою;
- допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення.

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує студент, який:

- володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер.

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється студенту, який:

- виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань.

оцінка «незадовільно» (35 балів, F) – виставляється студенту заочної форми навчання, який:

- володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім;
- допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою;
- не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи студента протягом семестру.

Таблиця відповідності оцінок за різними шкалами

Оцінка за 100-бальною шкалою	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		диференційована	недиференційована
90 – 100	A	Відмінно	Зараховано
82-89	B	Добре	
74-81	C		
64-73	D	Задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання	Незараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	Незараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

5.1. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Тема 1. Концептуальні основи державної соціальної і гуманітарної політики.

Теоретико-методологічні підходи до вивчення проблематики соціальної і гуманітарної політики держави. Нормативно-правові та організаційні засади здійснення державної соціальної і гуманітарної політики сучасного українського соціуму. Роль та функції держави у діючих моделях соціальної політики розвинених країн у динаміці II пол. XX – поч. XXI століть.

Особливості державної політики щодо формування та розвитку духовних цінностей українського суспільства. Гуманізація суспільного життя. Проблеми соціалізації суспільних відноси. Взаємозв'язок гуманітарної та соціальної політики і державного управління. Особливості і основні напрями гуманітарної політики в різних галузях на сучасному етапі розвитку. Сутність, основні принципи та напрями культурної політики в Україні. Гуманітарна політика щодо розвитку освіти. Державна політика України в науковій і науково-технічній діяльності. Гуманітарна політика щодо релігії і церкви. Пріоритети державної молодіжної політики. Мовне законодавство в Україні. Гуманітарна політика щодо охорони культурної спадщини в Україні. Кризові явища в духовному становленні та матеріальному забезпеченні молоді. Гуманітарна політика щодо охорони здоров'я, напрями реформування галузі. Визначення, види та функції державних стандартів у сфері охорони здоров'я. Види державних стандартів надання медичної допомоги. Сучасні проблеми сімейної політики в Україні. Інформаційна політика в Україні. Розвиток громадських організацій та їх вплив на гуманітарну політику в Україні. Стратегія гуманітарної політики: мета та завдання.

Особливості державної соціальної та гуманітарної політики в умовах війни та воєнного стану. Перспективи формування державної соціальної та гуманітарної політики в повоєнний період.

Тема 2. Соціальна і гуманітарна політика держави та управління нею.

Поняття соціальної і гуманітарної політики, її основне завдання, напрями та моделі. Концепція соціальної політики та її здійснення в Україні. Об'єкт, предмет, методи і завдання соціальної і гуманітарної політики. Принципи та механізми реалізації соціальної і гуманітарної політики. Соціальна і гуманітарна політика як важлива складова внутрішньої політики держави, її зв'язок з економічною політикою. Трансформація соціальної політики держави та забезпечення соціальної спрямованості економічного розвитку.

Роль держави в реалізації соціальної і гуманітарної політики. Організаційно-правова структура соціальної політики і соціального захисту. Органи законодавчої влади держави, які формують засади, напрями розвитку і реалізації завдань соціальної і гуманітарної політики. Органи місцевої виконавчої влади і місцевого самоврядування, які реалізують програми соціального розвитку територій. Недержавні інституції соціальної політики. Кадрове забезпечення соціальної політики. Інформатизація соціальних служб та організацій. Соціальна політика і соціальна справедливість. Розподіл і забезпечення соціальної справедливості. Соціальне партнерство та його роль у вирішенні соціальних проблем.

Особливості управління державною соціальною та гуманітарною політикою в умовах війни та воєнного стану.

Тема 3. Система соціального захисту населення в Україні. Соціальна безпека і якість життя людини.

Сутність категорій «соціальний захист», «соціальне забезпечення», «соціальна допомога» і «соціальна підтримка» та взаємозв'язок між ними. Співвідношення соціального захисту та його складових. Історичні аспекти розвитку соціального захисту. Принципи, функції

на яких будується система соціального захисту в соціально орієнтованій ринковій економіці. Соціальний захист як система. Об'єкти і суб'єкти соціального захисту. Види подій, що вимагають соціального захисту та організаційно-правові форми його реалізації. Форми захисту соціально вразливих категорій населення.

Соціальна політика по відношенню до інвалідів та інвалідів війни. Правовий статус інваліда. Особливості формування конкурентоспроможності інвалідів на ринку праці. Вирівнювання можливостей для інвалідів у сфері праці. Сутність, зміст та методи професійної і трудової реабілітації інвалідів. Державна підтримка сімей з низькими доходами. Державне пенсійне страхування і недержавні пенсійні фонди. Необхідність соціального захисту в умовах ринкової економіки. Необхідність соціального захисту в умовах війни.

Проблеми, шляхи їх подолання та перспективи розвитку соціального захисту населення на сучасному етапі. Розвиток соціального захисту в Україні з урахуванням зарубіжного досвіду. Соціальна безпека і якість життя людини в умовах війни та воєнного стану. Об'єкти соціальної безпеки. Особливості соціального захисту та соціальної безпеки впродовж життєвого циклу людини.

Тема 4. Фінансування програм і заходів соціальної і гуманітарної політики.

Система фінансового забезпечення соціальної і гуманітарної політики. Джерела фінансування соціальної сфери. Методи та напрями фінансування. Бюджетне і позабюджетне фінансування розвитку соціальної сфери. Законодавчо – нормативна база, яка регламентує фінансування соціальних витрат

Державні соціально-страхові фонди. Нова роль і функції державного і місцевих бюджетів у вирішенні соціальних проблем. Сучасний стан і проблеми фінансування соціальної сфери в Україні. Завдання і напрями покращення фінансування соціальної сфери в Україні.

Особливості фінансування програм і заходів соціальної та гуманітарної політики в умовах воєнного стану.

МОДУЛЬ 2

Тема 5. Соціальна робота, як практична діяльність.

Суть і мета соціальної роботи. Соціальна робота як вид практичної діяльності. Об'єкти і суб'єкти соціальної роботи. Функції, структура, види і рівні соціальної роботи. Соціальна робота як науковий напрям. Закономірності і принципи соціальної роботи. Методи соціальної роботи. Теорії та моделі соціальної роботи. Взаємозв'язок і взаємовплив соціальної політики і соціальної роботи. Соціальна безпека і соціальна робота. Технології соціальної роботи. Соціальний працівник. Управління соціальною роботою. Ефективність соціальної роботи (в тому числі в умовах війни та воєнного стану).

Тема 6. Новітні підходи у сфері надання послуг соціальними службами у реалізації державної соціальної і гуманітарної політики у зарубіжних країнах та Україні. Гуманітарна і соціальна політика: проблеми та перспективи.

Сучасні проблеми вирішення проблем бідності та зайнятості соціальними службами. Особливості в умовах війни та перспективи повоєнного періоду. Страхування як фундаментальної складової державної політики соціального захисту. Актуальні тенденції розвитку пенсійних систем. Шляхи оптимізації механізмів взаємодії державних і недержавних суб'єктів соціального обслуговування. Удосконалення механізмів контролю відповідності державним стандартам у діяльності соціальних служб. Основні напрями модернізації діючої системи соціальних служб в контексті громадської взаємодії. Сутність гуманітарної і соціальної політики та механізми її реалізації. Проблемність гуманітарної і соціальної політики в умовах війни та в поствоєнний період. Проблеми якості та ефективності в діяльності соціальних служб на регіональному рівні. Перспективи гуманітарної та соціальної політики в нашій державі. Розвиток людського капіталу засобами соціальної політики уряду

Тема 7. Порівняльний аналіз соціальної і гуманітарної політики зарубіжних країн та України. Основні напрямки підвищення ефективності надання послуг соціальними службами.

Історичні аспекти розвитку та сучасний стан світової соціальної політики. Типи соціальних держав. Глобалізм сучасної соціальної політики. Місце України в цьому процесі. Особливості соціальної моделі та соціальної політики країн центральної та східної Європи. Англосаксонська модель соціальної політики. Модель соціальної політики країн Західної Європи. Модель соціальної політики Нової Зеландії. Модель соціальної політики Бразилії. Американська соціальна модель.

Шляхи оптимізації механізмів взаємодії державних і недержавних суб'єктів соціального обслуговування. Удосконалення механізмів контролю відповідності державним стандартам у діяльності соціальних служб. Основні напрямки модернізації діючої системи соціальних служб в контексті формування культури соціального партнерства(регіональний аспект).

Особливості ефективного надання послуг соціальними службами в умовах війни та воєнного стану. Перспективи в повоєнний період.

5.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: <i>денна</i>					
	Усього	у тому числі				
		лекції	практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота
Модуль 1						
Тема 1. Концептуальні основи державної соціальної і гуманітарної політики	12	2	2			8
Тема 2. Соціальна і гуманітарна політика держави та управління нею	16	4	4			8
Тема 3. Система соціального захисту населення в Україні. Соціальна безпека і якість життя людини	16	4	2			10
Тема 4. Фінансування програм і заходів соціальної і гуманітарної політики	14	2	2			10
Модульна контрольна робота	2	2				
Разом за модуль	60	14	10			36
Модуль 2						
Тема 5. Соціальна робота, як практична діяльність	18	4	2			12
Тема 6. Новітні підходи у сфері надання послуг соціальними службами у реалізації державної соціальної і гуманітарної політики у зарубіжних країнах та Україні. Гуманітарна і соціальна політика: проблеми та перспективи.	20	4	4			12

Тема 7. Порівняльний аналіз соціальної і гуманітарної політики зарубіжних країн та України. Основні напрямки підвищення ефективності надання послуг соціальними службами.	20	4	4			12
Модульна контрольна робота	2	2				
Разом за модуль	60	14	10			36
Разом за семестр	120	28	20			36

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: <i>заочна</i>					
	Усього	у тому числі				
лекції		практичні (семінарські)	лабораторні	індивідуальна робота	самостійна робота	
Модуль 1						
Тема 1. Концептуальні основи державної соціальної і гуманітарної політики	15					15
Тема 2. Соціальна і гуманітарна політика держави та управління нею	19	2	2			15
Тема 3. Система соціального захисту населення в Україні. Соціальна безпека і якість життя людини	18	2				16
Тема 4. Фінансування програм і заходів соціальної і гуманітарної політики	19	2	2			15
Тема 5. Соціальна робота, як практична діяльність	15					15
Тема 6. Новітні підходи у сфері надання послуг соціальними службами у реалізації державної соціальної і гуманітарної політики у зарубіжних країнах та Україні. Гуманітарна і соціальна політика: проблеми та перспективи.	17	2				15
Тема 7. Порівняльний аналіз соціальної і гуманітарної політики зарубіжних країн та України. Основні напрямки підвищення ефективності надання послуг соціальними службами.	17	2				15
Разом за модуль	120	10	4			106
Разом за семестр	120	10	4			106

5.3. Теми практичних (семінарських, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Тема 1. Концептуальні основи державної соціальної і гуманітарної політики	2	-
2	Тема 2. Соціальна і гуманітарна політика держави та управління нею	4	2
3	Тема 3. Система соціального захисту населення в Україні. Соціальна безпека і якість життя людини	2	-
4	Тема 4. Фінансування програм і заходів соціальної і гуманітарної політики	2	2
5	Тема 5. Соціальна робота, як практична діяльність	2	-
6	Тема 6. Новітні підходи у сфері надання послуг соціальними службами у реалізації державної соціальної і гуманітарної політики у зарубіжних країнах та Україні. Гуманітарна і соціальна політика: проблеми та перспективи.	4	-
7	Тема 7. Порівняльний аналіз соціальної і гуманітарної політики зарубіжних країн та України. Основні напрямки підвищення ефективності надання послуг соціальними службами.	4	-
Разом		20	4

5.4. Самостійна робота

Назва теми	Кількість годин	
	денна	заочна
Тема 1. Концептуальні основи державної соціальної і гуманітарної політики	8	15
Тема 2. Соціальна і гуманітарна політика держави та управління нею	8	15
Тема 3. Система соціального захисту населення в Україні. Соціальна безпека і якість життя людини	10	16
Тема 4. Фінансування програм і заходів соціальної і гуманітарної політики	10	15
Тема 5. Соціальна робота, як практична діяльність	12	15
Тема 6. Новітні підходи у сфері надання послуг соціальними службами у реалізації державної соціальної і гуманітарної політики у зарубіжних країнах та Україні. Гуманітарна і соціальна політика: проблеми та перспективи.	12	15
Тема 7. Порівняльний аналіз соціальної і гуманітарної політики зарубіжних країн та України. Основні напрямки підвищення ефективності надання послуг соціальними службами.	12	15
Разом	72	106

5.5. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання з навчальної дисципліни «Соціальна і гуманітарна політика» носить самостійний характер виконання окреслених завдань і тематично охоплює загальне змістовне навантаження з навчального курсу. Індивідуальне завдання студента виконується під час 1 та 2 модулю і може бути оцінене максимально у 22 бали. Воно включає виконання аналітичного завдання за визначеною темою.

Аналітичне завдання «Соціальна і гуманітарна політика (на прикладі Закарпатської області)» Виконання завдання передбачає наступну логічну структуру викладу інформації (розділи):

1. Загальна характеристика організаційної структури соціальної сфери (підпорядкування(управління, відділи, служби, тощо)).
2. Соціальна сфера України та в Закарпатській області.
3. Аналіз можливих соціальних небезпек та ризиків що виникають на національному та Закарпатському регіональному рівнях та їх вплив на особисте життя, громадське та державне існування.
4. Втілення сучасних механізмів та технологій щодо модернізації системи соціальної сфери в умовах сучасних викликів.
5. Висновки.

Презентація готується з використанням програмного продукту Microsoft PowerPoint і не повинна перевищувати 20 слайдів, але краще вкласти матеріал у 15-17 слайдах. Тіло слайдів презентації бажано обрати одне для всієї презентації. Можна скористатися шаблонами. В одному слайді доцільно вміщувати не більше, ніж 10 рядків тексту.

Структура виступу:

- тема доповіді, а також ПБ, курс, спеціальність і форма навчання доповідача (1 слайд);
- актуальність обраної проблеми дослідження (1 слайд);
- основна візуальна інформація за темою, яка доповнюватиме (але не повністю дублюватиме!) виступ доповідача (12-14 слайдів);
- бібліографічний список основних використаних джерел (1-2 слайди).

Кожен слайд має бути викладений чітко, лаконічно і не містити неоднозначних формулювань.

6. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ, ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

В умовах використання формату онлайн-навчання (дистанційного навчання) із застосуванням мережі Google Meet названі засоби, методи та форми визначаються за домовленістю зі здобувачами і в залежності від зручного виду взаємодії, застосовуються з допомогою існуючих функцій групових чатів та відеоконференцій.

Для ефективного засвоєння тематики є можливість демонстрації необхідних матеріалів на робочому столі комп'ютерного технічного засобу під час занять і семінарів. Зокрема, у разі потреби, під час онлайн-заняття можна надати доступ до свого екрану, щоб показати презентації або іншу тематичну інформацію на робочому столі.

Планування лекційних і семінарських занять, модульних контрольних робіт, звітування за індивідуальну та іншу передбачену програмою роботу зі студентами, а також підсумкова перевірка знань у формі іспиту (заліку) здійснюється заздалегідь за допомогою прив'язки до Google-календаря. Синхронізація запланованих заходів виконується автоматично на всіх зручних для їх проведення пристроях.

7. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Конституція України (Основний Закон): Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996 р. X.: *Фоліо*. 2005. 48 с .
2. Закон України „Про гуманітарну допомогу” . *Урядовий кур'єр*. 1999. 8 грудня.
3. Закон України „Про державну соціальну допомогу малозабезпеченим сім'ям”. *Урядовий кур'єр*. 2000. 6 липня.
4. Закон України „Про Державний бюджет України на 2013 рік" від 06.12.2012 р. № 5515-VI . *Урядовий кур'єр*. 2012. 18 груд.
5. Закон України „Про державні соціальні стандарти та державні соціальні гарантії" від 5 жовт. 2000 р. № 2017-III із змінами. URL: zakon.rada.gov.ua
6. Закон України „Про зайнятість населення" від 05.07.2012 № 5067-VI. URL: zakon.rada.gov.ua
7. Закон України „Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" від 09.07.2003 № 1058-IV (Ред. від 28.04.2013). URL: zakon.rada.gov.ua
8. Закон України „Про недержавне пенсійне забезпечення" від 09.07.2003 № 1057-IV (Ред. станом на 09.12.2012). URL: zakon.rada.gov.ua
9. Закон України „Про пенсійне забезпечення від 05.11.1991 № 1788-XII (Ред. станом на 09.12.2012). URL: zakon.rada.gov.ua
10. Указ Президента України „Про основні напрями соціальної політики на 1997-2000 роки . *Урядовий кур'єр*. 1997. 30 квітня.
11. Указ Президента України „Про основні напрями соціальної політики на період до 2004 року. *Урядовий кур'єр*. 2000. 31 травня.
12. Україна: поступ у XXI століття. Стратегія економічного та соціального розвитку на 2004-2004 роки. Послання Президента України до Верховної Ради України. 2000 рік . *Урядовий кур'єр*. 2000. 23 лютого.
13. Експертна доповідь „Про внутрішнє і зовнішнє становище України”: (проект). Національний інститут стратегічних досліджень. К.: Інтертехнологія. 2006. 256 с.
14. Безугла В. О. Соціальне страхування : навч. посіб. В. О. Безугла, Д. М. Загірняк, Л. П. Шаповал. К. : ЦУЛ. 2011. 335 с.
15. Бондаренко С. М., Бугас Н. В. Соціальна політика держави як основа забезпечення соціального розвитку. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. № 2. URL: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=1981>
16. Головніна О. Г. Основи соціальної економіки : підручник. К.: Центр учб. л-ри, 2013. 647 с.
17. Глухова Г. Новітні підходи в організації діяльності соціальних служб: зарубіжний досвід для України. *Зб. наук. праць ОРІДУ НАДУ*. Одеса, 2008.
18. Глухова Г. Сучасні європейські системи соціального захисту населення: досвід Чеської Республіки. *Зб. наук. праць ЛРІДУ НАДУ*. Львів, 2008.
19. Глухова Г. Шляхи оптимізації діяльності соціальних служб зарубіжних країн: досвід для України. *Зб. наук. праць ЛРІДУ НАДУ*. Львів, 2009.
20. Гуманітарна політика Української Держави в новітній період: [монографія]. за ред. С.І. Здіорука. Київ: НІСД, 2006. 403 с.
21. Державна політика в соціогуманітарній сфері. Підручник [авт. кол. В.А.Скуратівський, П.Трощинський, П.К.Ситник та ін.]; за заг. ред. В.А.Скуратівського, В.П.Трощинського. Київ : Вид-во НАДУ, 2010.
22. Іванова О. Л. Соціальна політика: теоретичні аспекти. Київ: Видавничий дім «КМ Академія», 2003. 107 с.
23. Євтух М. Б., Грищенко С. В., Михайлишин Г. Й. Технології соціальної роботи в зарубіжних країнах : навч. посіб. Івано-Франківськ: Місто НВ. 2011. 388 с.
24. Кочеміровська О. О. Основні напрями оптимізації системи соціального захисту в Україні : аналіт. доп. О. О. Кочеміровська, О. М. Пищуліна. К.: НІСД, 2012. 82 с.

25. Малімон В. І. Соціальна і гуманітарна політика: навч. посіб. В. І. Малімон ; ІФНТУНГ [та ін.]. Івано-Франківськ : [Місто НВ]. 2012. 351 с.
26. Науково-практичний коментар Закону України „Про пенсійну реформу” . за заг. ред. Ю. І. Руснака. - К. : ЦУЛ, 2012. 157 с.
27. Об'єднання громадян, благодійництво та соціальний захист в Україні (вибране законодавство) Укл. О. І. Сушинський, Г. Г. Мисаковець, П. І. Шевчук. Львів: Ліга-Прес. 2000. 288 с.
28. Передумови і напрями модернізації управлінських підходів до розвитку соціогуманітарної сфери. В. П. Трощинський, В. А. Скуратівський та ін. Реформа системи державного управління та місцевого самоврядування в Україні: стан, виклики, перспективи здійснення : наук. доп. авт. кол.; за заг. ред. В. С. Куйбіди. Київ : НАДУ. 2018. 180 с.
29. Реформування соціальної політики в Україні: проблеми та перспективи : навч.-наук. вид. авт. кол.: В. А. Скуратівський, В. П. Трощинський, П. К. Ситник та ін. ; за заг. ред. В. А. Скуратівського, В. П. Трощинського. Київ; Львів : НАДУ. 2012. 368с.
30. Соціальна і гуманітарна політика: підручник [автор. кол.: В.П.Трощинський, В.А.Скуратівський, М.В.Кравченко та ін.]; за заг. ред. Ю.В.Ковбасюка, В.П.Трощинського. Київ: Видво НАДУ. 2016. 792 с.
31. Стан та перспективи впровадження реформ у соціогуманітарній сфері. Інституціоналізація публічного управління в Україні: наук.-анал.доп. за заг. ред. М.М.Білинської, О.М.Петрос. Київ: НАДУ, 2019. Ст. 129-133.
32. Шевчук П. І. Соціальна політика та соціальна безпека. Навчальний посібник. *Львів: Вид-во ЛРІДУ УАДУ. 2003.178 с.*

Допоміжна література

1. Амоша О. Проблеми та шляхи забезпечення соціальної орієнтації економіки України. О. Амоша, О.Новікова. *Журнал Європейської економіки*. 2005. №2, т.4. С.173-184.
2. Антоненко О.І. Розвиток системи соціального захисту населення регіону : Автореферат дисертації на здобуття наукового ступеня к.е.н. Спец.: 08.09.01-демографія, економіка праці, соціальна економіка і політика. Одеса: ОДЕУ, 2006. 20 с.
3. Антропов В. Модели социальной защиты в странах ЕС. *Мировая экономика и международные отношения*. 2009. №11. С. 70-77.
4. Арістова І.В. Соціальна функція держави як визначальна категорія права соціального забезпечення України. URL : <http://www.nbu.gov.ua/e-journals/FP/2006-2/06aivszu.pdf>.
5. Білоус І. Досвід країн ЄС у сфері соціальної підтримки населення . Світ фінансів. 2006. №4. С. 165-169.
6. Болотіна Н.Б. Соціальна політика і соціальне право України та Європейського Союзу : питання адаптації. Актуальні проблеми політики : Зб. наук. праць Одеської державної юридичної академії. Одеса, 2000. № 1. С.212-217.
7. Глобалізація ринку праці: виклики для України: збірник матеріалів доповідей круглого столу (Київ, 17 грудня 2020 року). за заг. ред. Р. В. Войтович, С. П. Калініної. Вінниця : ТОВ «ТВОРИ» , 2021. 80 с.
8. Глухова Г. Новітні підходи в організації діяльності соціальних служб: зарубіжний досвід для України. *Зб. наук. праць ОРІДУ НАДУ*. Одеса, 2008.
9. Глухова Г. Сучасні європейські системи соціального захисту населення: досвід Чеської Республіки. *Зб. наук. праць ЛРІДУ НАДУ*. Львів, 2008.
10. Глухова Г. Шляхи оптимізації діяльності соціальних служб зарубіжних країн : досвід для України. *Зб. наук. праць ЛРІДУ НАДУ*. Львів, 2009.
11. Гнибіденко І.Ф. Інноваційна модель системи соціального захисту населення. *Проблеми науки*. 2004. №9. С.7-12.

12. Гончаренко Д.В. Методичні підходи до оцінки ефективності соціального захисту економічно активного населення. Формування ринкової економіки. 2005. Спец. вип. Т.1. С. 154-158.
13. Гуменюк П. Правові основи становлення соціального страхування в Україні : Автореф. дис. на здобуття наукового ступеня к.юрид.н. НУ ВС МВС України, м. Харків, 2001. 20 с.
14. Децентралізація і формування політики регіонального розвитку в Україні: наук. доп. [Шевченко О.В., Романова В.В., Жаліло Я.А. та ін.]; за наук. ред. д-ра екон. наук Я.А. Жаліла. К.: НІСД. 2020. 153 с.
15. Дема Д.І. Державне регулювання соціального захисту населення в країнах із ринковою економікою . Фінанси України. 2008. №9. С. 59-62.
16. Дікон Б., Халс М., Стабс П. Глобальна соціальна політика : Міжнародні організації й майбутнє соціального добробуту. К. : "Основи", 1999. 346 с.
17. Доронін О.Д. Соціальна політика як засіб системного забезпечення демократичних реформ 2004 года. : Автореф. дис... канд. політ. наук : 23.00.02.; Одес. нац. юрид. акад. О., 2004. 16 с.
18. Єрмоловська О. Ю. Соціальний захист як фактор стабілізації життєвого рівня населення в умовах трансформації економіки : Автореферат дис... канд. екон. наук. Харків, 1996. 22 с.
19. Закон УРСР «Про зайнятість» № 875-ХІІ від 21.03.1991р. . Відомості Верховної Ради УРСР, 1991, № 21 (21.05.91), 252 с.
20. Кір'ян Т., Шаповал М. Прожитковий мінімум – соціальний стандарт рівня життя. Соціальний захист. 2003. № 10. С. 57-60.
21. Кір'ян Т., Шаповал М., Вітер В. Світовий досвід застосування соціальних стандартів // Соціальний захист. 1999. №3. С. 66-73.
22. Клевчлік Л. Шляхи подолання проблеми бідності в сучасних глобалізаційних умовах. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Економіка»: науковий журнал.* Острог : Вид-во НаУОА, грудень 2018. № 11(39). С. 9–13.
23. Конвенції МОП: а) № 102 про мінімальні норми соціального забезпечення (1952 р.); б) № 117 про основні цілі і норми соціальної політики (1962 р.); в) № 118 про рівноправність у соціальному забезпеченні (1962 р.); г) № 157 про збереження прав в галузі соціального забезпечення (1982 р.). *Міжнародне законодавство про охорону праці* : В 3-х т. К. : Основа, 1997.Т.3. 208 с.
24. Корнеліус Л. та ін. Аналіз потреб громад у соціальних послугах . Семігіна Т. Проект Концепції реформування системи соціальних послуг в Україні. Матеріали міжнародної конференції «Концептуальні аспекти реформування соціальних послуг в Україні». Київ, 13 червня 2006. 248 с.
25. Лакіза-Сачук Н. Глобалізація і проблема формування соціальної політики в Україні Україна в сучасному світі : Конференція випускників програм наукового стажування у США. К.: Стилос, 2003. С. 310-312.
26. Ларіонова К.Л. Дослідження можливості адаптації основних аспектів фінансування програм і заходів соціальної політики в Україні до європейських стандартів. К.Л.Ларіонова, О.П. Бачинська. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки.* 2006. №2. Т.1. С. 240-244.
27. Москаленко В.В. Соціальна психологія: Підручник. К.: Центр навчальної літератури, 2005. 624 с.
28. Макарова О.В. Державні соціальні програми : теоретичні аспекти, методика розробки та оцінки : Монографія. К.: Ліра К, 2004. 328 с.
29. Міжнародний Пакт про економічні, соціальні та культурні права (ООН, 1966р.) . Права людини. Міжнародні договори України, декларації, документи . Упоряд. Ю.К. Качуренко. К.: Наук. думка, 1992. С. 24-36.

30. Новіков В. Актуальні питання реформування системи соціального захисту населення . Україна: аспекти праці. 2005. №4. С. 6-11.
31. Пікалова Г.А. Управління системою соціального захисту населення в умовах трансформаційної економіки : Автореф. дис. на здобуття наук. ступеня к.е.н. спец. 08.09.01. Донецьк : Донецький національний ун-т, 2003. 22 с.
32. Польовий Л. Стан ринку праці і підвищення розміру допомоги по безробіттю. Соціальний захист. 2008. № 5. С. 21 - 32.
33. Приходько С. Здійснення громадянами права на соціальний захист та гарантії його забезпечен. Право України. 2002. № 2. С. 18-22.
34. Руденко В. М. Фінансово-правові основи соціального захисту населення (порівняльний аналіз законодавства України, ФРН та інших зарубіжних країн - членів Європейського Союзу) : Автореферат дис... канд. юрид. наук. К., 1999. 20 с.
35. Савченко І. Моделі соціальної держави та умови їх запровадження в Україні. Ілля Савченко. Зб. наук. пр. НАДУ при Президентові України. за ред. В.І. Лугового, В.М. Князева. К.: Вид-во НАДУ, 2004. Вип.1. 500 с.
36. Сакс Д. Економіка перехідного періоду (Уроки для України). Д.Сакс, О.Пивоварський; За ред. О.Пивоварського; Пер. з англ. О.Пивоварського. К.: Основи, 1996. 345 с.
37. Ситник О.І., Сільвестрова О.Ю.. Теоретичні засади державної соціальної політики в трансформаційній економіці. *Економічний форум*. 2019. № 1 (3), 223-228. URL: <https://doi.org/10.36910/6765-2308-8559-2019-3-35>
38. Шевчук П. Порівняльна соціальна політика у країнах Європейського Союзу : Навч. посіб. П.І.Шевчук; заг.ред. М.Бойцуна, Я.Мудрого, О.Рудіка. Львів: ЛРІДУ НАДУ, 2009. 172 с.
39. Alwin D.F. e.a. Political Attitudes Over Life Span. Madison: Wisconsin., 1991. 158 p.
40. Booth Ch. Life and labour of the people in London. Poverty. Rev. ed. N.Y.: A.M. Kelley, 1969. 124 p.
41. Brueggemann W. G. The Practice of Macro Social Work. 2d ed. USA: Brooks/Cole, 2002. P. 135-220.
42. Esping-Andersen G. Three worlds welfare capitalism. Cambridge, 1990. 168 p.
43. Friedman M. The Lag in the Effect of Monetary Policy. *Journal of Political Economy*. October, 2007. P. 35-37.
44. Feldstein M., Social security, Induced retirement, and aggregate capital formation. *Journal Political Economy*, 2004, Volume 82. P.29-34.
45. Ploug N. & Kvist J. Social Security in Europe. Development or Dismantlement? London, 1996. 182 p.
46. (Rowntree B. Poverty: A Study in Town Life. Macmillian and CO., 1901. P. 295-296.
47. Williams F. Social policy: a critical introduction. London, 2004. 280 p.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Про службу в органах місцевого самоврядування : Закон України від 7 червня 2001 року № 2493-III. Офіційний веб-портал Верховної Ради України .URL : <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Про соціальні послуги: Закон України від 19.06.2003 № 966-IV. Офіційний веб-портал Верховної Ради України. URL : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/966-15>.
3. Офіційний веб-сайт Державної служби статистики України. URL :<http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Офіційний веб-сайт Міністерства соціальної політики України . URL :<https://www.msp.gov.ua/>
5. Офіційний веб-сайт Пенсійного фонду України. URL : <https://www.pfu.gov.ua/>

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)